

Відгук

офіційного опонента -

доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора,

Костюкевича Віктора Митрофановича

на дисертаційну роботу Хуан Цзицзянь

на тему «**Програмування режимів тренувальних занять кваліфікованих веслувальників, які спеціалізуються на дистанції 1000 м**»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)

з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,

за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. Сучасний етап підготовки спортсменів обумовлений впровадженням у тренувальний процес різних технологій, на основі яких здійснюється цілеспрямоване планування тренувальних впливів. Однією з найбільш ефективних таких технологій є програмування, що розглядається як нова, більш удосконалена форма планування тренувального процесу у відповідності з цільовими завданнями, що вирішуються на певному етапі підготовки спортсменів.

Проблема програмування тренувального процесу спортсменів була предметом наукового дослідження вітчизняних (В.В. Адамчук, 2021; А.С. Горлов, 2008; О.М. Джус, 2009; В.М. Костюкевич, В.А. Стасюк, 2016; В.О. Тищенко, Г.А. Лисенчук, 2019; В.В. Турлюк, 2020) та зарубіжних (Є.П. Врублевський, 2011; J. Bangbo, 1994; G. Benk, 1991; Т.О. Вомпа, 2006; V. Issurin, 2008) спеціалістів.

Аналіз літературних джерел та даних Internet дозволяє стверджувати, що веслування є тим видом спорту, змагальна діяльність в якому відповідає принципам моделювання та програмування. Важливими залишаються проблеми розробки як програм цілеспрямованої підготовки спортсменів-веслувальників до змагальної діяльності, так і програмування подолання самих змагальних дистанцій, включаючи дистанцію 1000 м, що обумовило вибір теми даного дослідження.

Обрана тема дисертаційної роботи Хуан Цзицзянь є актуальною відносно запитів теорії та практики сучасного веслувального спорту.

Оцінка рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Дисертаційна робота Хуан Цзицзянь виконана на сучасному науково-методичному рівні. У роботі викладено раніше не захищені наукові положення та теоретичні узагальнення, насамперед, це стосується визначення групи веслувальників, які спеціалізуються на дистанції 1000 м за показниками реалізації анаеробного енергозабезпечення змагальної діяльності.

Дисертаційна робота здобувача наукового ступеня є завершеною та самостійною, виконана в рамках наукових тем 2.9 «Побудова тренувального процесу висококваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються у водних видах спорту з урахуванням вимог змагальної діяльності» плану НДР НУФВСУ на 2016–2020 рр. (номер державної реєстрації 0116U001614), та 2.4 «Сучасні технології управління тренувальними та змагальними навантаженнями у підготовці кваліфікованих спортсменів у водних видах спорту» плану НДР НУФВСУ на 2021–2025 рр. (номер державної реєстрації 0121U108251).

Роль автора, як співвиконавця тем полягає у розробці та обґрунтуванні програм тренувальних занять кваліфікованих веслувальників, які спеціалізуються на дистанції 1000 м.

Результати дисертаційного дослідження здобувача висвітлено в 9 наукових працях, у т.ч.: основні наукові результати опубліковано у 7 наукових працях; у 2 публікаціях висвітлено результати наукового пошуку, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації. Серед 9 наукових робіт 5 опубліковано у фахових наукових виданнях України категорії «Б» та 2 – виданнях, що індексуються у базі даних Scopus.

У публікаціях, що виконані у співавторстві здобувачу належить організація досліджень, виявлення проблем дослідження, інтерпретація результатів досліджень, формулюванні висновків тощо.

Новизна представлених експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

Науковий пошук за темою дисертаційного дослідження дозволив дисертанту уперше:

- встановити особливості спеціальної працездатності кваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються на дистанції 1000 м на байдарках та каное. У першу чергу, це стосується показників реакції кардіореспіраторної системи й енергозабезпечення роботи спортсменів;
- науково-обґрунтувати ефективність змісту програм тренувальних занять веслувальників на байдарках і каное на основі моделювання режимів навантаження у процесі подолання 1000-метрової дистанції;
- результати дослідження дозволили розширити відомості щодо характеристики спеціальної працездатності кваліфікованих веслувальників з урахуванням сучасних тенденцій контролю, насамперед, інструментальних методик оцінки функціонального забезпечення працездатності спортсменів.

Здобувачем доповнено дані про зміст програмування як елемента системи управління тренувальним процесом спортсменів (М.М. Булатова, 1997; Є.П. Врублевський, 2011; А.Ю. Дяченко, 2021; П.В. Кващук, 2008; Ван Вайлус, О. Русанова, А. Дяченко, 2018) та ін.

Наукова обґрунтованість досліджень.

Наукові положення та висновки, що викладені у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають поставленим меті та завданням відносно об'єкту та предмету дослідження.

Достовірність результатів дослідження обумовлена:

- проведенням трьохетапного дослідження упродовж 2019-2022 рр., що дозволило послідовно вирішити поставлені завдання;
- достатнім науковим рівнем дослідження з використанням адекватних відповідно до означеної проблеми методів дослідження, а саме:
 - аналіз та узагальнення даних наукової спеціальної літератури;
 - педагогічне спостереження;
 - педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний);
 - вимірювання на основі інструментальних методів з використанням ергометрії, газоаналізу пульсометрії, біохімічних методів;

- методи математичної статистики: параметричні (t-критерій Стьюдента) та непараметричні (U-критерій Манна-Уїтні, T-критерій Вілкоксона) критерії; кореляційний аналіз (r коефіцієнт Пірсона, ρ Спірмена); критерії згоди – W критерій Шапіро-Уїлки, H-критерій Крассела-Уолліса.

- залученням до експериментального дослідження 38 кваліфікованих спортсменів-веслувальників, що є адекватним до обсягу вибірових сукупностей;
- логічно обґрунтованою гіпотезою дослідження, що висунута відповідно до алгоритму наукового пошуку упродовж етапів констатувального та формувального експерименту.

Рівень поставленого наукового завдання.

У дисертаційній роботі стосовно до гіпотези дослідження коректно та послідовно визначено мету та завдання дослідження.

Мета дослідження полягала в теоретичному та експериментальному обґрунтуванні програмування режимів навантаження з розробкою програм тренувальних занять веслувальників на байдарках і каное з урахуванням особливостей характеристик подолання змагальної дистанції 1000 м.

Досягнення мети дослідження було обґрунтовано вивченням чинників удосконалення програмування режимів тренувальних занять веслувальників, встановленням особливостей спеціальної працездатності з характеристикою реакції кардіореспіраторної системи й енергозабезпечення роботи кваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються на дистанції 1000 м, розробкою програм тренувальних занять з веслування на байдарках і каное з урахуванням особливостей та характеристик подолання змагальної дистанції 1000 м.

Об'єктом даного дослідження був тренувальний процес кваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються на дистанції 1000 м у веслуванні на байдарках і каное.

У межах об'єкту, вплив програми тренувальних занять на спеціальну фізичну та функціональну підготовленість кваліфікованих веслувальників, які спеціалізуються на 1000-метровій дистанції на байдарках і каное, розглядався як предмет дослідження.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності .

Детальний аналіз дисертаційної роботи дозволяє зазначити, що Хуан Цзицзянь володіє необхідними компетентностями для цілеспрямованого проведення наукових досліджень, зокрема, здійснення системного теоретичного аналізу проблем дослідження, розробку гіпотез дослідження, визначення адекватних методів наукового пошуку, аналіз результатів дослідження на основі методів математичної статистики. Тобто, здобувач в повній мірі володіє теоретичними знаннями, на основі яких він вміє реалізовувати наукові пошуки, що зумовлює характеризувати його як науковця, який відповідає науковому ступеню доктора філософії за спеціальністю 017Фізична культура і спорт.

Академічна доброчесність.

При аналізі дисертаційної роботи та публікацій здобувача ознак порушення академічної доброчесності не виявлено.

Характеристика основних структурних елементів дисертаційної роботи.

В анотації, що викладена українською та англійською мовами, подано мета та методи дослідження, наукова новизна та практична значущість дослідження, здійснено інтерпретацію результатів дослідження упродовж педагогічного експерименту.

У вступі дисертантом обґрунтовано актуальність обраної теми, зв'язок роботи з науковими планами, темами, подано мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, здійснена характеристика методів дослідження, наукової новизни та практичного значення результатів дослідження, визначено сферу презентації і результатів дослідження, вказано кількість публікацій автора за темою дослідження та особистий внесок у спільних публікаціях.

У першому розділі **«Програмування режимів тренувальних занять кваліфікованих веслувальників, які спеціалізуються на дистанції 1000 м як наукова проблема»** здійснено характеристику моделювання та програмування в системі підготовки спортсменів, а також проаналізовано механізми аеробного та анаеробного енергозабезпечення змагальної діяльності веслувальників на байдарках і каное.

У цьому розділі проаналізовано методичні основи функціонального забезпечення спеціальної працездатності спортсменів, які спеціалізуються на дистанції 1000 м у веслуванні на байдарках і каное.

Здобувач акцентує увагу, що проблема програмування тренувальних занять кваліфікованих веслувальників є актуальною та потребує окремого експериментального дослідження.

У другому розділі **«Методи та організація дослідження»** подана інформація про методи та організацію дослідження. Вибір методів наукового пошуку був обумовлений метою та завданнями дослідження, а також методикою використання сучасних інструментальних технологій контролю за підготовленістю спортсменів.

У розділі послідовно та аргументовано описано організацію трьохетапного дослідження до якого залучено 38 кваліфікованих веслувальників.

У третьому розділі **«Характеристика особливостей спеціальної працездатності, реакції кардіореспіраторної системи й енергозабезпечення роботи в умовах подолання змагальної дистанції 1000 м, як передумова розробки програм тренувальних занять для кваліфікованих спортсменів у веслуванні на байдарках і каное»** здобувачем визначено особливості спеціальної працездатності, реакції кардіореспіраторної системи й енергозабезпечення роботи кваліфікованих спортсменів у веслуванні на байдарках і каное в умовах подолання змагальної дистанції 1000 м. Здобувачем здійснено аналіз характеристик спеціальної працездатності, енергозабезпечення, потужності аеробного та анаеробного енергозабезпечення кваліфікованих веслувальників.

У розділі представлено результати, щодо визначення показників спеціальної працездатності веслувальників, визначено реакцію кардіореспіраторної системи та енергозабезпечення у процесі моделювання 1000-метрової змагальної дистанції.

Автором визначено алгоритм програмування режимів тренувальних занять з веслування на байдарках і каное з урахуванням особливостей подолання змагальної дистанції 1000 м кваліфікованими спортсменами.

За результатами експериментальних досліджень обґрунтовані відмінності та особливості функціонального забезпечення спеціальної працездатності спортсменів, які спеціалізуються на дистанції 1000 м у веслуванні на байдарках та каное.

У четвертому розділі **«Оцінка ефективності застосування програм тренувальних занять спеціалізованої спрямованості у процесі підготовки кваліфікованих спортсменів у веслуванні на байдарках та каное»** дисертантом визначено моделювання режимів навантаження з урахуванням особливостей та характеристик подолання змагальної дистанції 1000 м.

У розділі встановлено вплив програми тренувальних занять спеціалізованої спрямованості на прояви функціонального забезпечення спеціальної працездатності веслувальників в умовах подолання 1000-метрової змагальної дистанції.

Порівняльний аналіз показників підготовленості основних та контрольних груп кваліфікованих веслувальників засвідчив ефективність розробленої програми тренувальних занять, що обумовлює теоретичне та практичне значення проведеного наукового дослідження.

У п'ятому розділі **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** стисло здійснено аналіз наукового пошуку за обраною темою дисертаційної роботи, наведено три групи даних, отриманих шляхом експериментального дослідження, що дозволило виділити наукове положення трьох рівнів наукової новизни, а саме: ті, що підтверджують, доповнюють та отримані вперше.

Стиль та мова дисертації. Дисертаційна робота написана українською літературною мовою, лаконічно, методично грамотно, витримана стосовно стилістичних правил.

Загалом, позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, варто зазначити ряд дискусійних положень та недоліків.

1. Варто було б об'єднати четверте та п'яте завдання, що оптимізувало структуру та зміст проведення формуального експерименту.
2. У першому розділі досить розлого здійснено аналіз моделювання у процесі підготовки спортсменів, що, загалом, не було предметом дослідження в дисертаційній роботі.
3. Висновки до першого розділу подано достатньо стисло, що не зовсім відображає аналіз проблем, що розглядалися у цьому розділі.
4. У третьому розділі доцільно було б спочатку здійснити характеристику особливостей спеціальної працездатності, реакції кардіореспіраторної системи й енергозабезпечення роботи кваліфікованих спортсменів у веслуванні на байдарках, а потім визначити особливості спеціальної працездатності спортсменів з урахуванням умов подолання 1000-метрової змагальної дистанції.
5. При проведенні педагогічного експерименту варто було б більш повно проаналізувати параметри тренувальної роботи у різних структурних утвореннях тренувального процесу на етапах констатувального та формуального експерименту на основі яких здійснюються тренувальні впливи.
6. У 7-му висновку зазначається, що розроблена авторська програма тренувальних занять є більш ефективна ніж традиційна. Було б доцільно порівняти параметри тренувальної роботи веслувальників цих двох програм.
7. У дисертаційній роботі є деякі орфографічні та стилістичні помилки, зокрема, на ст. 23, 26, 29, 39, 44, 95, 111, 152.

Зазначені зауваження та недоліки в переважній більшості носять дискусійний характер та не впливають на позитивний зміст дисертаційної роботи.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Хуан Цзицзянь на тему «Програмування режимів тренувальних занять кваліфікованих веслувальників, які спеціалізуються на дистанції 1000 м», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, відповідає вимогам наказу МОН України за № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами)», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. за № 44), а її автор Хуан Цзицзянь заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

Доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, професор кафедри теорії і методики спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

В.М. Костюкевич

В.М. Костюкевич

